

2020306660

Vragen van het lid Dittrich aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, mr.dr.s. C.H.J. van Leeuwen, en de staatssecretaris van Economische Zaken, mr.dr.s. J.G. Wijn, over de gevolgen van de GATS voor de culturele en audiovisuele sector (ingezonden 4 februari 2003).

1

De EU-inzet in het kader van de WTO-dienstenonderhandelingen (GATS 2000) met betrekking tot audiovisuele en culturele diensten is vastgelegd in de Raadsconclusies van oktober 1999 die luiden dat "during the forthcoming WTO negotiations the Union will ensure, as in the Uruguay Round, that the Community and its Member States maintain the right to preserve and develop their capacity to define and implement their cultural and audiovisual policies for the purpose of preserving their cultural diversity." Deze conclusie wordt door verschillende EU Lid-Staten echter op verschillende wijze geïnterpreteerd.

De Nederlandse regering is van mening dat geen enkele sector op voorhand van de dienstenonderhandelingen dient te worden uitgesloten. Verder is de regering van mening dat de EU in de dienstenonderhandelingen zich in elk geval bereid zou kunnen tonen om te onderhandelen over juridische binding van de reeds bestaande, zeer ruime markttoegang tot de EU voor niet-EU aanbieders van audiovisuele en culturele diensten. Met name de audiovisuele sector vertegenwoordigt in belangrijke mate een gewone economische activiteit die, voorzover dat het geval is, ook als zodanig dient te worden behandeld. Bovendien betreft het een sector met een omvangrijke internationale handelsdimensie.

Voorwaarde voor de regering is wel dat stimulering, co-financiering en subsidiëring van de audiovisuele en culturele sector (met inbegrip van de instandhouding van een publiek omroepbestel en daaraan toegewezen voorrechten) op nationaal en Europees niveau mogelijk blijft. De regering is evenwel van mening dat het huidige WTO/GATS-instrumentarium voldoende ruimte biedt om vorm te geven aan nationaal en communautair beleid gericht op het bevorderen van culturele verscheidenheid. Andere voorwaarde die de regering stelt, is dat belangrijke andere WTO-leden bereidheid tonen om vergelijkbare verplichtingen aan te gaan. Enkele andere EU Lid-Staten zitten min of meer op dezelfde lijn als Nederland. De achtergrond van het standpunt van de regering is gelegen in de sterke internationale oriëntatie van Nederland, niet enkel in handelsopzicht maar juist ook in cultureel opzicht. In de Nederlandse optiek is cultuurbeleid bepaald geen instrument ter afscherming van de eigen cultuur.

Overigens zal de EU vooralsnog geen aanbod in deze sector doen. Het op 6 februari jl. gepresenteerde concept-voorstel van de Europese Commissie voor het initiële EU-aanbod in het kader van de dienstenonderhandelingen voorziet geen juridische binding in deze sector, ook niet waar het gaat om bestaande markttoegang. Over een dergelijk voorstel zou binnen de EU momenteel ook geen overeenstemming kunnen worden bereikt. Nederland zal thans dan ook niet aandringen op een aanbod in de audiovisuele sector.

Het blijft dus vooralsnog bij het bestaande EU-regime in WTO/GATS-kader zoals vastgelegd aan het einde van de Uruguay Ronde in 1994, nl.: i) geen verplichtingen inzake markttoegang en nationale behandeling alsmede behoud van alle uitzonderingen op het meestbegunstigingsprincipe met betrekking tot audiovisuele diensten; ii) beperkte verplichtingen inzake markttoegang en nationale behandeling met betrekking tot culturele diensten, in het bijzonder "entertainment" waaronder theater, live bands en circussen (geen verplichtingen m.b.t. bibliotheken, archieven, musea en andere culturele diensten).

Mocht in de onderhandelingen het doen van een aanbod alsnog aan de orde komen, dan zal uiteraard goed moeten worden gelet op de juridische formulering daarvan, opdat er, bijvoorbeeld als gevolg van nieuwe technologische ontwikkelingen, geen onbedoelde effecten optreden die het voeren van het door de regering gewenste audiovisuele en cultuurbeleid in de weg staan.

Uiteraard zal de regering het overleg met de culturele en audiovisuele sector in Nederland voortzetten om te proberen daar levende zorgen weg te nemen door de werking en strekking van de GATS-onderhandelingen verder te verduidelijken en met haar regelmatig te overleggen.

2

Nee. Zoals reeds opgemerkt in het antwoord op vraag 1, is er geen sprake van openstelling van de sectoren cultuur en audiovisueel maar enkel van mogelijke juridische binding in WTO/GATS-kader van bestaande markttoegang. Daarnaast valt subsidiëring van de publieke sector buiten WTO/GATS-kader. Het WTO/GATS-verdrag ziet immers enkel toe op commerciële dienstverlening. Er bestaan geen WTO/GATS-regels met betrekking tot de subsidiëring van commerciële marktpartijen. Landen zijn derhalve vrij in de vormgeving en uitvoering hiervan. Overigens is in het zogeheten specifieke-verplichtingschema van de EG en de Lid-Staten in WTO/GATS-kader een

bepaling opgenomen die de Europese Commissie en de Lid-Staten alle ruimte biedt om subsidies enkel te verlenen aan Nederlandse ingezetenen en alhier gevestigde rechtspersonen. Er wordt niet beoogd in deze situatie verandering aan te brengen.

Dit aspect is volledig meegewogen bij de huidige onderhandelingsinzet.

3

Zoals reeds opgemerkt in het antwoord op vraag 1, is er geen sprake van openstelling en is de regering van mening dat het huidige WTO/GATS-instrumentarium voldoende ruimte biedt om vorm te geven aan nationaal en communautair beleid gericht op de bevordering van culturele verscheidenheid. Dit aspect is volledig meegewogen bij de huidige onderhandelingsinzet.

4

Zie het antwoord op vraag 2.

5

Zie het antwoord op vraag 1.

6

Ja.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

mr. drs. C.H.J. van Leeuwen

De staatssecretaris van Economische Zaken

mr. drs. J.G. Wijn

